

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

Uredniški in upravljalni prostor:
3657 S. Lawndale av.

Office of publication:
3657 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIV.

Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 1. marca (March 1) 1921.

Subscription \$5.00 Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 49.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ZA VARSTVO SVOBODE GOVORA, TISKANJA IN ZBOROVANJA.

SENATOR BORAH JE PREDLOŽIL TOŽADNEVO REZOLUCIJO.

V nji je določena kazen za uradnike, ki kršijo v ustavi zajamčene pravice.

Washington, D. C. — Senator Borah je predložil senatu predlogo, ki določa strogo kaznjo za vsakega zveznega civilnega, vojaškega in mornariškega uradnika, kateri krši svobodo govora, tiska, zborovanja in druge civilne pravice, zajamčene v ustavi Združenih držav.

Senator Borah je izdal in predložil to predlogo, ker je prejšnja dokazala, da so bili pri govoru proti "rdečkarjem" preganjani nedolžni ljudje in tako so bile kršene civilne pravice, ki jih garantira ustava Združenih držav.

Predloga določa strogo kaznjo za civilne, vojaške in mornariške uradnike, ki kršijo svobodo tiska, govora, zborovanja in druge civilne pravice, zajamčene v ustavi Združenih držav. Določeni so deset tisoč dolarjev, denarne globe in največ pet let ječe. Sodisce lahko izreče samo eno ali pa obe kazni pri težkih prestopkih.

Senator Borah iz Idaha izjavlja, da se taki ljudje množijo, ki imajo prav malo spoštovanja do pravic, ki so zajamčene v ustavi, čeprav so prisiljeni, da se bodo zavrnili od tega po ustavi in zlasti jeli zakoniti. On omenja, da so nekateri uradniki vložili v privatna stanovanja, ne da bi imeli postavno dovoljenje, da izvirajo kaj takega. Senator pravi, da je predložil to predlogo, da bodo imeli zakonodajci čas, da razpravljajo o nji, še preden pride na dnevni red. Po senatorjevem mnenju je taka postava potrebna, ker so se našli uradniki, ki nimajo spoštovanja do ustave Združenih držav.

STRAŠNA NEZGODA NA ŽELEZNICI.

Več ko štirideset oseb ubitih.

Chicago, Ill. — Število mrtvih valed kolizije dveh brzovlakov v Porterju, Ind., je naraslo na 41 po novejših poročilih.

Porter, Ind. — Brzovlak new-yorske centralne železnice je prezezal kanadski brzovlak na tujkajnem železniškem križišču. Učinek kunka je bil strašen. Lokomotiva je leseni potniški voz zdrobila kar na treščice in vrzla ubite potnike na vse strani. Lokomotiva je seveda zapustila železniški tir in se zarila v zemljo. Kurjač je bil poparjen do smrti, strojevodja je pa umrl eno uro kasneje. Podrtine voza so priletele gorati. Organiziral se je takoj prostovoljni ognjegašni oddelček, ki je rešil mnogim življenje, ki so ležali pod podrtinami. Resnično delo je bilo zelo oteženo, ker je vladala prava egiptovska tema. Do polnoči so dobili izpod podrtin osebi in dvajset mrtvih oseb. Ubilih je več ko štirideset oseb. Nesreča se je dogodila okoli pol sedmih zvečer. Strojvodja je mrtve in zdej pravijo, da je on zakrivil nesrečo, ker ni videl varnostnega znamenja.

ODDALJEN POTRES.

Washington, D. C. — Seismograf na univerzi v Georgetownu je zaznamoval hud potres, ki je oddaljen 4.200 milj.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo oblačno in nestalno. Zapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 34, najnižja 30. Sonce izide ob 6:27, zaide ob 5:38.

KOMUNISTI ZMAGALI PRI VOLITVAH V VZHDNOSIBIRSKI REPUBLIKI.

Stockholm, 1. febr. (Pismo). — (Federated Press). — Po natančnih poročilih o izidu volitev za ustavodajno skupščino v republiki Vzhodni Sibiriji je bilo izvoljenih 147 komunistov, 30 menjševikov (socialdemokratov) in 78 buržoaznih kandidatov. Komunisti imajo absolutno večino. Ljudstvo jih je volilo zato, ker je pričakovano, da edino komunisti so zmožni očistiti deželo raznih protirevolucionarnih elementov.

150 POLITIČNIH JETNIKOV SE V JEČAH.

Wilsonovo stališče napram nasprotnikom vojne je nerazumljivo.

NJEGOVO RAVNANJE Z DEBOM JE IZVALO V SPLOŠNEM OGOBOČENJE.

Chicago, Ill. — (Feder. Press). — "The Prison Comfort Club" je ravnatelj poročal izvrševalnemu odboru socialistične stranke, da je v zveznih zaporih še 150 političnih jetnikov, ki so bili obsojeni na barbarske kazni na podlagi vojnega zakona in raznih državnih protivoljnih in protisindikalističnih povelj.

Jetniki se po strankah dele takole: Industrial Workers of the World, 96, 25 socialistov, 20 pacifistov, pet komunistov in štirje filozofski anarhisti.

Največ teh jetnikov so nahajali v zvezni ječi v Lewisburgu. Omenjeni klub, ki se zanima za razmere jetnikov, poroča, da se družine žrtv nahajajo v večini slučajev v zelo slabem stanju.

Washington, D. C. (iz poročila Normana Hapgooda, Universal Service). — Največja psihologinja Woodrowa Wilsona je njegovo ravnanje za tistimi, ki so opirali vojni leta 1917., kakor je on sam opiral leta 1914. Razumeti je treba, da Wilsonova vlada ni preganjala samo nasprotnikov vojne brez politične barve, navadnih pacifistov in takozvanih vestnih oponentov, temveč je v enako verno planila tudi po socialistih in komunistih. Oster nastop vlade proti tem ljudem je pogladi ameriške tradicije in Wilsonove lastne teorije; v sled tega je Wilsonovo početje v tem oziru nerazumljivo.

Razni zagovorniki političnih jetnikov so te dni poskušali s mnogimi pritiski na predsednika in justičnega tajnika, da popravita napako vsaj ob koncu njunega uradovanja. Vsi poskusi so seveda zastojali, kajti vlada je že davno sklenila, kako ima postopati s socialisti v Rusiji in Ameriki in tega svojega programa se slepo drži do konca.

Pritiski imajo morda edino vrednost, da opozore bododega predsednika Hardinga in njegov kabinet na neodpustno kršenje ameriških tradicij in principov. Celo nekateri sodniki se sgražajo nad kaznimi, ki so bile izrečene nad obtoženci. Sodnik Holmes pravi, da sta bila obsojena dva mlada ruska komunisti (mladenič in dekle) na dvajset let zapora samo zato, ker sta delila dva letaka med ljudi. Po Holmesovem mnenju je bila obojaka strašno pretirana. Profesor Chaffee pravi v svoji knjigi "Freedom of Speech" o ravno tem slučaju: "Obtožena nista obsojena zaradi pacifizma ali kakšnih simpatij do Nemčije, temveč zato, ker sta nasprotovala politiki naše vlade na pram Rusiji."

Najbolj zagoneten je Debsov slučaj. V Washingtonu se je že nešteto ljudi vprašalo, kakaj predsednik tako trdovratno drži tega mironoljubnega in dobrega starega, v ječi dve leti po končani vojni, medtem ko so v tem času še vse

MESARSKI KRALJI SO VRGLI MASKO S SVOJEGA OBRAZA.

OBVESTILI SO SODNIKA ALSCHULERJA, DA GA NE POTREBUJEJO VEČ KOT RAZSODNIKA.

V klavniškem okraju se širijo vesti, da nameravajo smitati meso in podaljšati delovni čas.

Chicago, Ill. — Zdi se, da so klavniški baroni prepričani, da je napočil čas, da lahko udarijo z vso močjo po klavniških delavcih in zdrobe njih organizacije. Mesarski baroni sicer niso tega povedali na glas, ampak vsa znamenja govore, da kuhajo zelo silno jed za delavce, katero jim ne prištevajo predložiti na mizo.

Advokata Carl Meyer in James Condon, najeta zagovornika mesarskih kraljev, sta pisмено obvestila poljedelskega tajnika, da je nepotrebno, da se sporne točke med mesarji in klavniškimi delavci predložijo razsodnici, ker je že dve leti, od kar je vojna minila in ker je bil namen pogodbe dosežen. S tem je bil sodnik Alschuler obveščen, da ga mesarji ne potrebujejo več kot razsodnika.

Pred dobrimi štirinajst dnevi je bila priobčena vest, da se sodnik Alschuler sam zahvali za mesto razsodnika v spornih zadevah med mesarskimi baroni in klavniškimi delavci. Sedanja akcija advokata mesarskih baronov govori, da je bila omenjena vest le navadna poteka advokata, ki je imela namen prepričati javnost na akcijo mesarskih baronov. Sodnik Alschuler se ni sam zahvalil, ampak plačani zastopniki mesarskih kraljev so povedali vljudo, toda odločno, da ga več ne potrebujejo.

Advokatje mesarskih baronov pravijo, da se bodo taki spori v bodočnosti reševali po novem načrtu. Ker advokatje niso povedali, kakšen je ta novi načrt, lahko vsekakor inteligentni delavci uganemo, kakšen načrt so izdelali advokatje mesarskih baronov za izravnavo sporov, ker preteklost govori z nepobitnimi dokazi, kako so mesarski baroni reševali take spore.

Po vsem klavniškem okraju gre od ust do ust govorica, da nameravajo znižati mezo in podaljšati delovni čas. Tako ravnanje z delavci imenujejo industrialni mogotci vračanje v normalne čase.

TRGOVINA S TUJIZMETVOM SE JE ZNIŽALA V TEM MESAČU ZA \$121.000.000.

Washington, D. C. — Trgovski departament poroča, da je izvoz v januarju znižal za šest in šestdeset milijonov dolarjev, vvoz pa za pet in petdeset milijonov dolarjev.

JUGOSLOVANSKE ČETE ZASEDLE LOGATEC NA NOVI MEJI.

Trst, 28. febr. — Jugoslovanske čete so včeraj okupirale železniško postajo Logatec, ki pa ropalski pogodbi ostane Jugoslaviji.

evropske vlade izpušile jetnike v vrste. Mnogi političarji so mnenja, da bi moral Wilson še izprizniti napram milijon volilecem, ki so v jeseni volili Debsa, izpušiti njihovega kandidata. Izgovor Wilsonovih pristavev, da Debs noče prositi za "pomiloščenje", je slab. Znan mi je slučaj, ko je bil obsojenec izpuščen, dasiravno ni nikogar prosil milosti. Sam justični tajnik je priporočil Debsa predsedniku v osvoboditev, toda Wilson je kratkoma lozavreg priporočilo. Ta čin predsednika nima para v zgodovini Združenih držav.

GENERALNA STAVKA NA POLJSKEM; DELAVSKI LISTI ZATRTI.

London, 28. febr. — "Daily Express" je prejel brzovajno poročilo iz Varšave, da je danes izbruhnila generalna stavka na Poljskem. Delavci so zastavkali iz simpatij do železničarjev, ki so že deli časa v stavkovnem gibanju. Poljska vlada je zatrla dva socialistična lista, ki sta objavila poziv na generalno stavko.

KABINETNA KRIZA NA ANGLEŠKEM.

Nekdo bo moral odgovarjati za zločine na Irskem; general Macready je ranjen?

LLOYD GEORGE MOLČI NA FRANCOŠKI NAČRT ZA INVAZIJO NEMOLJE.

London, 28. febr. — V angleškem ministru je nastala kriza in usoda koalicijske vlade se morda odloči jutri, ko se odpre v parlamentu debata o pritožbah proti angleški vojaški upravi na Irskem. Material, ki ga je zbrala opozicija proti divljanju poljskih čet (černorujavcev) na Irskem je tako obtežen, da se bo Hamar Greenwood, minister za Irsko, težko izvlekel iz kaše. Značilno je, da je general Crozier, poveljnik poljskih čet, rezigniral. Vojaški policisti so obtoženi, da nimajo nobene discipline in da so izvršili nebroj umorov, ropov in tatvin, za katere nočejo biti njihovi poveljniki odgovorni.

V uradnih krogih se govori, da bodo vsi grehi černorujavcev naloženi na rame ministra Greenwooda in nekatere nižje uradnike, ki bodo morali rezignirati. S tem bo menda kriza končana.

Iz Dublina je prišla vest, da je bil general Nevill Macready, vrhovni poveljnik britskih čet na Irskem, ranjen 12. februarja, ko so sinajnovci napadli njegov avtomobil, katerega je spremljalo šest drugih vojaških avtomobilov. Generala je zadela krogla. Vest seveda ni uradno potrjena.

London, 28. februarja. — Francoški maršal Foch je včeraj predložil načrte za invazijo Nemčije Lloyd Georgeu in generalu Wilsonu, šefu britskega generalnega štaba. Neuradno se poroča, da Lloyd George ni obljubil Francozom nitišar glede sodelovanja angleških čet pri invaziji v slučaj, da Nemčija odredi odškodnino; angleško bojno brodogojstvo ne bo sodelovalo. Zdi se, da si hoče Anglija obdržati proste roke v tej stvari. Francoški ministri predsednik Briand je aneži namignil, da bo Francija okupirala del Nemčije, ako se bo Nemčija branila plačati zahtevano odškodnino.

Nemška delegacija je danes prišla v London. Prišlo je šestdeset oseb in načelnika jim zunanji minister Simons in general Seeckt. Prva konferenca z Nemci se vrši v torek predpoldne. Nemci so se nastanili v hotelu Savoy, kjer se še nahajajo turški delegatje.

MESTO VOLKA JE USTRELIL VODITELJA LOVA.

M'Cook, Neb. — John L. Foxa so spravili na varno v okrajno ježo, ker je na volčjem lovu ustrelil Benjamin R. Manna. Očividci izjavljajo, da je Fox nameril in sprožil puško na Manna brez najmanjše provokacije, ko je dajal direktivo, kako se naj torej razpostavi, da lov konča s uspehom.

SE ENA ŽELEZNISKA NEZGODA; 14 OSEB RANJENIH.

Omaha, Neb. — Unionpacifični osebni vlak se je zaletel v misouri-pacifični vlak št. 104 na postaji Gilmore Junction. Ranjenih je štirinajst oseb.

MAHINACIJE PRIVATNIH VOHUNOV.

LAŽNJIVA POROČILA ZA OMRZEŽENJE IZBRANIH ŽRTEV.

Taki so dokazi vohunov proti poštenim ljudem.

New York, N. Y. (Fed. Press.)

Kakor se krokarji vržejo na krvavo bojišče, ravno tako se začenejo gotove in razne privatne detektivske agencije na katastrofe zaradi nastopnega plačila, češ da je tragedija posledica revolucionarne zarote. Tak vtis prihaja od dveh narodno znanih detektivskih agencij, ki se čita v izpovedi Albert Ballina, akoci štiri leta zapnega konfidentata teh organizacij, katere je bila predložena živemu guvernerju Whitmanu, ki preiskuje korupcijo v newyorškem polietjskem departmentu.

Ballin ima priti pred zvezno okrajno sodišče na obtožbo, da je poslal grozila pisma javnim uradnikom, ki so bili pooblaščenji, da uvedejo kazensko postopanje proti članom komunistične delavske stranke v Chicago. On se prizna krivim, toda poudarja, da je delal po navodilih načelnika privatne detektivske agencije, pri kateri je bil uslužben. Ballin je popolnoma razgalil, kako vodijo agencije radikalno propagando.

Izpovedi pripoveduje v detajlih, kaj so odgovorni načelniki takih agencij izvršili pred takimi dogodki in po njih kot je bila na pr. eksplozija v Wall Streetu v septembru 1920 in skumolstija na postji v Chicago 4. septembra 1918 in "majniške zarote" v letu 1920. On pravi, da je bila eksplozija na postji v Chicago, pri kateri so bile štiri osebe ubite in trideset ranjenih, izvršena po nekem uslužbenec teh agencij z namenom, da se ustvari strah pred revolucionarji.

Ballin navaja datume in imena in podpira svoje izpovedi s o-kolščinskimi dokazi in dokumenti. "Federated Press" sumarizira zdaj njegove obtožbe, toda zdaj še ne more objaviti imen ljudi in agencij, ki so imenovani v njegovi izpovedi. Ta članek pripoveduje, da je Ballin pri volji priče, kakšna je bila taktika agencije zaradi razstrelbe v Wall Streetu.

Ballin pravi, da ga je vrhovni ravnatelj njegove agencije instruiral dne 18. septembra, da se nastani v hotelu Stag v Milwaukeeju. V njegovi izpovedi se glasi: "Napravite poročilo na hotelskem papirju, da ste se tam srečali s človekom po imenu Lechovitsky. On je Rus in je poslan tje od tretje internacionale z namenom, da ubije višje uradnike Združenih držav in ustanovi svjetsko vlado v tej deželi. Rečite, da ga poznate še iz Rusije, da vam je rekel, predno je Nuorteva, tajnik Ludwiga Martensa, zapustil New York, da je bila sva na št. 218 Vzhodne sedem in šestdesete ceste. Druga seja se je vršila v Brooklynu, toda naslova druge seje ne povejte, ker nam bo dalo več dela, da najdemo prostor druge seje. "Na prvi seji je bilo navzočih 34 oseb, na drugi 35, vključno Martensa. Na tej seji so bili izdelani načrti, da se vrže bomba v Wall Streetu, in če bo ta bomba uspešna, bodo vržene bombe križem Združenih držav, da ubijejo kongresnike, senatorje, bankirje in višje uradnike Združenih držav. Ko to izvršite, boste zahtevali, da meščanski komite da denar za uvedbo preiskave, ki se izroči nam."

V vašem poročilu so sledeča imena: Lechovitsky, Martens, Norteva, Ludwig Lore, Max Eastman, Edgar Owens, Bill Haywood, N. Hourwich, Maximilian Cohen, Alfred Wagenknecht, Robert Minor, Elizabeth Curley, Flynn, Carlo Trema, Floyd Dell, Morris Stolar, Charles Ruthenberg, I. E. Ferguson, (Dalje na 3. strani).

MEHIŠKI STAVKARJI APELIRAJO NA AMERIČANE ZA MORALNO PODPORO.

Washington, D. C. (Fed. Press). — Zveza železničarjev v Mehiki je brzovajno apelirala na ameriške železničarje, da naj preprečijo, če mogoče, pošiljanje stavko-kasov v Mehiko. Johnston, predsednik unije strojnikov, je že pozval železniške mehaničarje, da se drže proč od Mehike. V mehiški stavki je prizadetih 40.000 moč. Ker je sedanja mehiška vlada zelo naklonjena organiziranemu delavstvu, je upati, da stavka kmalu konča z zmago.

ARMADA LIGE NARODOV BLOKIRANA.

Delavci petih držav preprečili odhod mednarodnih čet v Vilno.

"RUSIJA JE KRIVA," PRAVI FRANCIJA.

Pariz, 28. febr. — Po izjavi francoskega zunanjega ministra je brezšišna brzovajka iz Moskve pridržala armado lige narodov nekje — (kdo ve, kje!) "Armada" je bila namenjena v Vilno na litvinskem, kjer ima nadzorovati plebiscit, ki odloči, čigava bo Vilna, poljska ali litvinska. Vilna je še vedno v rokah poljskih čet.

Francoško poročilo pravi, da sovjetska Rusija nasprotuje prihodu ligine armade v Vilno iz razloga, ker to bi bila direktna intervencija v prid Poljaki. Armada sestojala iz španjskih, angleških, belgijskih in francoskih čet, je najprej poskušala odnesti četa Švice. Tedaj je Čičerin brojavil švicarskim radikalom, opozarjal jih na pravi namen liginih čet. Radikale so pritiskali na švicarsko vlado in jo prisilili, da je zabranila četam vstop na švicarska tla.

Nato so čete nameravale kreniti čez Italijo. Francija pravi, da je bila sopot odpisana brezšišna brzovajka iz Moskve. Ne ve se, kaj je resnice na tem, res pa je, da je italijanska vlada obvestila ligo, da ne pusti njenih čet po italijanskih železnikih.

Romunija, Avstrija in Čehoslovakija so tudi po vrsti odklonile dovoljenje za prevoz liginih vojščakov — in Francija dolgi vpliv Čičerinovih brezšišnih brzovajk.

Svet lige narodov mogoče te dni zaključiti, kaj na stori z armado, kateri so zaprti vsa pota do cilja. Morda sklene, da države, ki so v ligi narodov, morajo dovoliti prevoz. Plebiscit v Vilno se ima izvršiti v marec, najbrž pa bo preložen za več mesecev zaradi smole z mednarodno armado. Liga vsekakor čuti veliko potrebo oborožene sile v Vilni, ako hoče, da volitve izpadejo tako, kakor si želi predvsem Francija.

POSTA PREK AMERIŠKEGA KONTINENTA PRELETENA V 33 URAH IN 20 MINUTAH.

New York, N. Y. — Potniki letali so preleteli ameriški kontinent v 33 urah in 20 minutah. Letalo, ki je zavistilo letališče v San Franciscu s poštanim tovorom, je vodilo sedem letalcev, ki so se menjali pri vodstvu letala na potu.

Letala, ki so skušala napraviti to pot od vzhoda proti zapadu, niso bila srečna.

VELIKA NEZGODA NA MORJU.

Washington, D. C. — Ameriški parnik "Steel Inventor" se je zaletel v ameriškega razruševalca "Woolseyja" in ga prezezal na dvoje. Razruševalec se je takoj pogreznil. Mrtvega so zdej dobili le strojnika Tom Stanley Woodcocka, šestnajst mornarjev pa pogrešajo in so najbrže mrtvi. Nekaj mornarjev je bilo tudi ranjenih.

Novice iz Jugoslavije.

GOVOR

poslanca srodruka Etbina Kristana v ustavotvorni skupščini ob priliki rasprave o poročilu odbora za izpremembo poslovnika dne 3. februara.

V tej zbornici je nekaj zelo zanimivih stvari. Tako n. pr. je zelo zanimivo, da so stranke na vladnih klopch mnogo nervoznejše, nego stranke opozicije. To se vidi že na tem, ker opazamo vedno, kadar izpregovori kak poslanec od opozicije, da se že dvigne cel vihar pri vladnih strankah. Zdi se, da večina ne veruje posebno, da je ona večina, in zdi se, da ima "večina" v tem oziru prav. (Veselosť in ploskanje.)

Pride govornik od gotove stranke, ki hoče nekaj braniti, a on to pohija. Pride drug govornik od iste stranke in se pokaže kot protivnik predgovornika iz svoje stranke. Tako človek ne ve, katera stranka je prava radikalna stranka in katera je kriva radikalna stranka. (Veselosť in ploskanje.)

Medklic: "A Ljuba Jovanović je govorio u svoje ime!"

Kristan: Res, govoril je v svojem imenu, a vendar je on član radikalne stranke. Vi imate radikale, ki so za novi poslovnik, imate jih, ki so proti temu poslovniku — in vsi ti so v eni stranki in v eni vladi!

Ob takih razmerah ni čudno, da se nam predlaga tak poslovnik, kakršen je ta, ni čudno, da se tu branijo stvari, ki jih nihče ne more braniti, in da se branijo na tak način, kakor se pač branijo, s pastimi frazami.

Pa pravite: "Ta poslovnik je vendar bolj kakor nikakršen poslovnik!" Krasen argument! To bi se lahko reklo o vsaki stvari. Potem pa je vendar čudno, da se

tu sestane tako velika skupščina, če se mora ta skupščina zadovoljiti s najslabšim, kar se more storiti!

Bojim se, da nameravate nekaj podobnega tudi z ustavo. Mnogo se je danes govorilo, kako je predvsem treba, da pridemo čim prej do ustave. Res! Dve leti in še dalje je država brez ustave, le da to ves čas ni bilo tako nujno, sedaj pa je naenkrat tako sila. Jaz bi priznal, da je treba ustave, nikakor pa ne priznam, da je ustava vse in da je treba samo ustave, pa naj bi bila kakršnakoli. Ako narod pričakuje ustavo, pričakuje dobro ustavo, ne pa takega monstuma, kakor ga je tu predlagala naša vlada.

Medklic: "A ne radi se sada o Ustavu!"

Kristan: Vaj Vaši govorniki so govorili o ustavi, vaj so opravili vala ta poslovnik baš z ustavo.

Medklic: "Vi bi hoteli sovjetski ustav!"

Kristan: "Gospoda, od tega, kar se tu predlaga, pa do sovjetske ustave je še mnogih drugih poti. Toda duh, ki je vnešen v našo ustavo, se zreali tudi v tem poslovniku, ki nam je tu predložen."

O našem poslovniku pravijo branilci vladne politike, da je dober, ker omogoča delo in daje skupščini pravice. A tu moram zopet konstatirati zanimivo dejstvo, da morejo v tej skupščini braniti pravice in prerogative te skupščine ne člani večine, ki bi bili v to v prvi vrsti poklicani, ampak da jih morajo braniti člani manjšine.

Medklic: "A dobro je, da imamo ovde i većinu i manjino!"

Kristan: Gotovo je to dobro, tudi ne vem, kako bi to moglo biti drugače. Kjer je večina, tam mora biti tudi manjšina, to sem se učil že v ljudski šoli.

Medklic: "A Vi priznate, da ste manjina!"

Kristan: Seveda priznam, a o tem se ne govori. Hotel sem reči samo, da je žalostno, da mora v tej zbornici braniti manjšina pravice zbornice, mesto da bi jih branila večina.

Dr. M. Ivanič: "To se Vama samo tako čini!"

Kristan: To se meni ne dozdeva samo, ker vi s tem poslovnikom faktično gazite suverenost skupščine, in to vendar ni branitev skupščin pravic.

Medklic: "A što su radili Khuenovi u Zagrebu? Oni su kazali, da većina sve može!"

Medklic: Ta prisega je bila rešena na Rudniku, ko so Vaši tovaršari na račun Avstrije potovali po Stockholmu!

Kristan: Gospod, na račun Avstrije jaz nisem nikdar potoval in noben mojih drugov ne, in ako Vi to govorite, tedaj je treba, da to dokazate. A na posledku nima nobene zveze s prisego. Jaz Vam toliko lahko pravim, da sem delal proti Avstriji gotovo najmanj toliko, kolikor Vi, jaz to vem in ne dovoljujem, da bi se mi kaj takega očitalo.

Medklic: To je nervoznost!

Kristan: To ni nervoznost, ampak je netačnost od Vaše strani!

Gospodje, vprašam Vas, je-li poslanec v to skupščino poslal narod ali jih je semkaj poslal kralj?

Medklic: Narod!

Kristan: Poslal jih je narod in komu morajo biti odgovorni, ako ne narodu? Nikomur drugemu nego narodu.

Medklic: Državi!

Kristan: Mi smo narod! E to je po Vaši logiki razlika med narodom in državo? Ako Vi resno hočete imeti državo, ki je v nasprotju z narodom, potem se nikar ne pritožujte radi elementov, ki so proti taki ideji države.

Medklic: To je Vaše naziranje.

Dr. Laza Marković: Mi smo država, a ne narod!

Kristan: Mi smo narod! E to je jako lepo, kako gospodje odkriva

je svoja srca. A jaz mislim, da je narod prvo in da narod ustvarja državo, a ne država narod. A tudi tedaj je treba, da smo odgovorni narodu in nikomur drugemu. Ako Vi zahtevate prisego, ki je v protivu s pravicami naroda, tedaj Vi kršite njegovo suverenost.

Klici: Mi smo večina.

Kristan: Dobro, Vi ste večina. Tedaj jasite tako dolgo, da boste opazili, da niste več večina.

Koje je menjal ta poslovnik, je naš klub stavil svoje predloge za spremembo. Ni bil to nikakšen maksimum zahtev za naše strani. Mi smo, ko smo videli, kakšna je situacija, bili samo zadovoljni, ako se more doseči vsaj minimum pravičnih zahtev. Ali gospodje, niti ta minimum se ni dosegel, ker so gospodje, kakor oni pravijo, večina.

Medklic: Ne pravijo, to je istina!

Kristan: Ne, gospodje, ta ni istina. Treba samo, da pridejo Radičevići in da se prejšnje poslanke, pa boste videli, da niso večina. Treba, da prestejemo člane Vaše stranke in ostalih strank, pa boste videli, koliko Vas je.

Medklic: Pridite in glasujte pa boste vrgli vlado.

Kristan: Ni sedaj tej večini, takozvani radikalni, na tem, da spremeni poslovnik po potrebah skupščine, nego se je delalo to iz samega partizanstva. Sam predsednik Vaše vlade, gospod Pašić, je izjavil, da se da prisega lahko izpremeniti.

Medklic: centrama: Ali večina neče.

Kristan: Ni bila to večina, ki ni hotela spremiti prisage, ker se Vaša večina ne upa storiti ne enega koraka, ne da bi prej vprašala svojo vlado.

Dr. V. Janić: Gospod Pašić je hotel, da se prisega spremeni, a haš socialisti niso hoteli.

Kristan: Gospodje, jaz sem sam osebno izjavil na seji šefov, da mi zahtevamo, da se prisega spremeni, in naš klub je redno predlagal spremembo te prisage. Hotel sem samo to, da nova prisega velja na vse poslance, a ne samo za nekatera. To je bilo vse, a kako častiki stvar poltorije, za to jaz nisem odgovoren.

V ostalem gospodje, prisega ni vse, so tu še druge stvari. Mi smo n. pr. zahtevali, da omenim le najvažnejše stvari, da ima skupščina odbor za sunanje posla. Pa mi smo unikom parlamenta.

Dr. M. Vesić: Mi nismo parlament, mi smo ustavotvorna skupščina.

Kristan: A Ustavodarna skupščina ni parlament! To je nova šola.

Medklic: Morate se učiti.

Kristan: Gospodje, imamo parlamente raznih vrst, a da bi to zaradi tega, ker ima posebno ime, ne bilo parlament, tega vi ne morete dokazati.

Medklic: Ima posebno nalogo.

Kristan: Dobro, ima tudi nalogo, a ta naloga je parlamentarna naloga.

(Konec prihodnjici.)

SLUŽKINJA, večša angleškega jezika, za splošna hišna dela pri malih družini dobi delo. Oglasite se na High 4486 J, ali na 1135 Mellon street, E. E. Pittsburgh, Pa.

FRENCH LINE

FRANCOSKA CRTA

Is New Yorka v Hamburg, Medkrovoje. Odpluje v tork Marca 15.

Kabine in tretji razred na raspolago.

Za ceno listka in druge oglašite se pri domačem zastopniku.

PRISILJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da oseba v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot moge.

Za služaj neupletosti ali zakasnosti prebrati povsem denar.

MATIJA SKENDER

Javni notar za Ameriko in stari kraj.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

327 Beller St. Pittsburgh, Pa.

Drobiž

od blizo in daleč.

G. E. Wilson, kandidat za aldermana v 13. wardi v Chicagu pri občinskih volitvah zadnji teden, se je večeraj ustrelil vsled žalosti, ker ni bil izvoljen.

Organizacija učiteljev v New South Walesu (Avstralija) šteje 4200 članov. Učitelji, ki ni v uniji, ne dobi službe.

Komunistična stranka v Avstraliji se je razcepila vsled osebnih prepričanj, toda razcepjeni stranki sta ostali v tretji internacionali.

Socialistični aldermani v mestu New Yorku zahtevajo pooblaščenje cestne železnice.

Pri nedavnih volitvah delegatov v okrožne delavsk svete v Avstraliji je bilo oddanih 222.487 glasov za socialdemokrate, 11.289 za komuniste in 3424 glasov za levokrine socialiste.

Pet delavskih voditeljev, ki so vodili generalni štrajk v Winnipegu (Kanada) leta 1919, in ki so bili lani obsojeni na eno leto zapora, je bilo 28. februaria izpuščenih iz ječe.

Kongres italijanskih strokovnih unij je bil odprt v Livernu zadnji ponedeljek. Prva seja je bila precej burna.

V Dublinu na Irskem je bilo 28. t. m. obešenih šest republikanov.

V Berlinu so bili zadnji nedeljo večji protidržavski izpadi, katere so vodili dijaki. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Policija je mislala z enim očesom.

Francoski v Carigradu zahtevajo, da turška vlada izžene ruškega sovjetskega trgovskega zastopnika Bronislava Kondiša, ki je dospel v Carigrad iz Batuma.

V Parizu je bila te dni odprta sodniška obravnava proti desetim komunistom, ki so obtoženi, da so hoteli v minulem letu srušiti francosko vlado.

Iz Madrida poročajo, da bo Liberijski odstopila Združenim državam nekaj nabrežnega teritorija v zapadni Afriki za mornariško bazo.

Francoski mislijo postaviti obelisk, ki bodo označevali nek bivši zapadni frontni kraj, ki so jih Nemci najdlje dosegli v svojih navalih.

Centralni delavski svet v Seattlu je vzel v prehrano 1400

KDO VE

kje se nahaja moja sestra Marija Kajzer, sedaj omožena Marija Tonle, doma iz Koroskega? Pred 17 leti je bivala v St. Paul, Minn., in leta 1904 se je preselila nekam v Britiško Kolumbijo. Cenjene rojake prosim, ako kdo ve za njen naslov, da mi ga naznani, za kar bom zelo hvaležen, ako pa sama čitala ta oglas, naj se mi nemudoma prijavijo! Poročati ji imam veliko zelo važnih stvari. Moj naslov je: Lukas Kajzer, P. O. Box 614, Clinton, Ind. (Advert.) (March 1, 2, 3, 4, 5, 7)

OMEGA ZA DENARNE POŠILJATVE

Zaradi pogostega menjavanja kurza je nemogoče postaviti stalnih cen za denarne pošiljate. Poleg tega je zaradi oddaljenosti med nami in "Prosveto" nemogoče imeti v listu cene za isti dan kakor izide list. Zato bomo navajali cene za dan nazaj.

V Jugoslaviji pošljemo za:

2.00	K 280
5.00	K 650
10.00	K 1,300
20.00	K 2,625
50.00	K 6,560
74.00	K10,000
370.00	K50,000
740.00	K100,000

Za služaj, da hoče kdo poslati denar v dinarjih, naj računa 4 krome za en dinar.

V Italijo pošljemo za:

5.00	120 lir
10.00	245 lir
20.00	500 lir
39.00	1,000 lir
195.00	5,000 lir
388.00	10,000 lir

Denar naj se pošlje po poštinih money-orderih ali po bančnih draftih ali Express čekih ali v registriranih pislih na čaka.

ZAKRAJŠKE & ČERNAR,

70-6th Ave., New York City

FARME

A. N. SKUBIC & CO.

otrok, ki so umirali gladi. Mnogo delavcev je brez dela.

Uradniki državnega departementa so odkrili dobro organizirane skupine na Poljskem, Čehoslovakiji, Avstriji, Italiji, Grčiji in Nemčiji, ki ponarejajo poštne liste za Ameriko.

V novem španskem parlamentu so štirje socialisti.

Od leta 1919. je umrlo 14 poslancev ameriškega kongresa.

Komunisti v Georgiji, ki so se polastili vlade zadnji teden, so internirali 800 inozemcev, največ Angležev.

Stavka železničarjev v Mehiki še traja. Neka vest se glasi, da vojaštvo obratuje nekatere železnice.

Fonovite naročino na "Prosveto."

FARME NA PRODAJ!

Proda se 45 akrov obsežna farma, 25 akrov je obdelano in 20 akrov je poraščeno z dobrim lesom. Lepa 7 sobna hiša, hlev in sajlo, kokošnjak in drugo poslopje. Eno miljo do šole, 4 milje do mesta. Cena je \$3,000, polovica je plačati takoj, ostalo pa na obroke. Poleg te farne je druga 20 akrov obsežnejša farma na prodaj, ima lepo hišo in štalo. Cena je \$2,000. Za vsa nadaljša pojasnila obrnite se na: J. Pruss, R. F. D. 4, Muskegon, Mich. (Advertisement, March 1-2-3)

Slavonic Immigrant Bank, 436 W. 23rd Street, New York City.

Prejel sem potrdilo za denar, katerega ste mi poslali v stari kraj. Odgovoril bi Vam bil že prej, ali čakal sem pisma iz starega kraja, katerega sem prejel 8. t. m. in katerem mi domači sporočajo, da so v redu in brez odbitka prejeli poslani denar Din. 4.323. Srčno se Vam zahvaljujem, ter se bodem v vseh bodočih slučajih obrnil na Vaš cenj. zavod. S spoštovanjem

Mile Jazavac, P. O. Box 22, Februar 11. 1921. Lander, Wy (Advertisement, Marc 1)

DELO! DELO! DELO!

Charcoal Iron Company, Newberry, Mich.

POTREBUJE 200 MOŽ ZA SEKANJE DEV.

Plača po \$2.00 od sejnja (klafire). Stešno delo, dobra šuma, vse v ravnini, dobre koče vse to sime nove. Prednost imajo možje z družinami. Koče so nalašč vrenejene za družine in jih damo prosto in tudi kurivo. Do sedaj je narejenih že 24 koč za družine. Za vsa nadaljša pojasnila se obrnite pisмено na vašega rojaka na naslov: John Knaus, P. O. Box 26, Limestone, Mich. (Advert.)

POŠILJANJE DENARJA V KRONAH IN DINARIH

v vse kraje Jugoslavije potom pošte in telegrafsko po po najnižji ceni.

IZPLAČUJE SE V GO TOVEM DENARJU

v vsi Jugoslaviji točno in s polnim jamstvom. Mesta v katerih se lahko osebno prejme denar so Zagreb, Osijek, Vršac, Sabac, Dubrovnik in Brod. Za vsako pošiljatev svote \$100.00 plača se \$8.00. Najnižja cena je \$1.00.

Prodajamo parobrodne listke za vse črte po vstavnosti cen.

Prejemamo denar na vloge in plačamo po 4% obresti.

Dajemo nasvete in pojasnila vseh ozirih Jugoslovanom brezplačno.

EMIL KISS, bankir,

132 Second Ave., New York, N. Y.

S A M A.

Fovest. — Spial F. S. Finigar.

(Nadaljevanje.)

V tem je nadzornik povabil nadučitelja in dole tri priče s sobo s Minko vred. Priče so prišle in pretiravale. Minka se je zagovarjala in odgovarjala tako odločno, da je moral nadzornik zaključiti zaalžanje in razsoditi, da bo treba še več prič, ter je nazadnje celo pohvalil Minko kot izredno učno moč.

Priče so se osramočene spogledale. Šmrekar se je ojunčel in predlagal, da lahko takoj pozove še drugih priče. Naj se stvar ne vleče, ampak še danes razsodi, ali je tožba upravičena, ali ni.

"Naj bo", je rekel po premisleku nadzornik. "Privedite priče! Počakam!"

"Pojdimo", je rekel Šmrekar in potegnil za rokav Joka in Bernača.

Ko so stopili pred šolo, jim je zaprla pot množica moč, žena in deklet, ki so z jezihmi pogledi zrlji v šolo.

Šmrekar se je prestrašil. Kljub temu je, svesti si bogate moči, zarjul v množico:

"Kaj stojite, zijate! Kde vas je klica! Strani!"

Jok je poizkusil napraviti gaz med možmi, ki so se pa strgali še tesneje in ga odrinili s trdimi komolci.

"Toliko je ta svet naš, kakor tvoj. Štefan, in nihče nas ne bo zmerjal in gonil proč!"

Čokat dedec je zagrmel tako izmed množice in dvignil post.

"Pustite gospodično Minko! Kanajle!"

Z visokim glasom se je odzval krik, izmed žensk. Vse je vršalo, vse se gnetlo in vpilo.

Ob silnem hrupu se je prestrašil sam nadzornik in plah stopil med večna vrata. Dobro dolgo je zamahoval s rokami predenj je ljudstvo vtolklo pomirili, da je mogel izpregovoriti.

"Možje, kaj želite?"

"Nihče ne bo gospodično Minko preganjal in črnil. Kdor to dela, je lažnivec!"

"Falot, obrekovalec!" je donelo izmed množice.

"Torej mi zavdala s svojimi zdravili živini?"

Ljudstvo je zagrmelo, vsa gneča se je zgibala in pritisnila proti šoli.

"Kdo je tako lažar! Povejte ga! Tožimo ga! Vsa fara ga toži smrdljiveca!"

"Možje, ali res želite, da bi se ustanovila posojilnica, kakor vas nagovarja učiteljica Minka?"

"Povsod so že, samo pri nas je še ni, da nas dere, kdor more in utegne!"

"Torej pojdite mimo domov! Gospodično Minko očitno pohvalim. Nič se ji ne zgodi. Z Bogom!"

Nadzornik je stopil v vežo in vrata zaprl, nadučitelj je obrnil ključ.

Zunaj so zaorili veseli vriski. Ko so trije tožniki ali osramočeni zadnji izpred šole, se je sklonilo nekaj deklet v aneg in toča kep je posula krive priče.

Nadzornik je bil oplašen valed nenavadno izjavljene ljudske volje. Dolgo je hodil zamišljen po oobi, preden je pozval vse učiteljsko o-sobje h konferenci

"Vsekako je bil danes naprjeten dogodek. Ali vkljub temu moram poudariti, da ste gospodična Minka jako vrla učiteljica, in Vam čestitam na uspehih v šoli in zaeno na ljubezni, katero uživate pri ljudstvu.

"Hvala za čestitko, gospod nadzornik. Jo odklanjam, ker v šoli vršim samo svojo dolžnost, zunaj nje pa še nisem toliko storila, da bi bila te ljudske ljubezni vredna."

Minka se je tresla od razburjenja, da je Mara stopila k njej in jo objela čez pas.

"Bravo moj socialist!"

Nadzornik je nadaljeval:

"Vendar je pa obžalovanja vredno, ker se je porodil v fari razpor in ste tega vzrok kolikor toliko Vi. Zato bi Vas prosil in Vam svetoval, da čimprej prosite premečenja!"

Minka se je iztrgala iz objema Mari in stopila bliže k nadzorniku. Za hip je pomolčala, da se je umirila.

"Slovesno izjavljam, da zaraditega ne vložim nikdar prošnje za premeštitev. Kdor je nasprotnik takega dela za narod in se boji poštenega boja, tak je sovražnik narodovega napredka in blagostanja. To pa jaz ne bom nik